

Regionalny Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego w Warszawie

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Project Cycle Management

Zarządzanie cyklem projektu - **PCM (ang. Project Cycle Management)** to system zarządzania projektami stworzony na potrzeby realizacji złożonych przedsięwzięć, przyjęty przez Komisję Europejską w 1992 roku. Prosty, wywodzący się z nauk zarządzania i bazujący na podejściu GOPP (goal oriented project planning), model pozwalający jasno sprecyzować cele, zadania i efekty projektu przy jednoczesnym minimalizowaniu ryzyka niepowodzenia przedsięwzięć.

Głównym celem stworzenia PCM było dostarczenie narzędzia pomagającego wykonać wszystkie zamierzenia w zaplanowanym czasie, w ramach zatwierdzonego budżetu i z osiągnięciem założonych rezultatów. Sposób postępowania opisany w cyklu projektu daje podstawę do tworzenia spójnej i zwięzłej koncepcji przedsięwzięć, jakie zostaną podjęte i dlatego stanowi bardzo użyteczne dla projektodawców narzędzie zarządzania projektem.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowa

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WALOWY
serce Polski

kiego Funduszu Społecznego

Programowanie

Stanowi punkt wyjścia w procesie realizacji projektu. Jest to etap, na którym w oparciu o analizę zagrożeń i możliwości identyfikuje się ogólne grupy projektów, których realizacja przyczyni się do poprawy sytuacji w danym obszarze, np. wykluczenia społecznego.

Jest to bardzo istotny etap. Niestety, bardzo często pomijany.

Programowanie dokonywane jest przede wszystkim w oparciu o analizy priorytetów społeczności lokalnej oraz informacje zawarte, między innymi, w takich dokumentach, jak strategie rozwoju.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Identyfikacja

- Przegląd zgłoszonych propozycji projektów
- Selekcja projektów według przyjętych kryteriów oceny i wskazanie projektów dla których powinny zostać sporządzone dokładniejsze studia, potwierdzające celowość ich realizacji.

Etap ten powinien dać, np. odpowiedź na pytanie, czy rzeczywiście konieczna jest budowa nowej oczyszczalni ścieków na terenie naszej gminy czy też wystarczy jedynie zmodernizować już istniejącą. To właśnie na tym etapie określamy zakres projektu, czyli wszystkie działania, które muszą zostać zrealizowane, po to aby osiągnąć zakładane cele.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Formułowanie

Projekty, które zostały zidentyfikowane w poprzednim etapie, są szczegółowo analizowane pod kątem efektywności ich realizacji (szczególnie technicznej i finansowej).

W formułowaniu konkretnych projektów bierze udział szerokie grono osób, instytucji i organizacji, które będą ich późniejszymi beneficjentami.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Finansowanie

Przedłożone wnioski są weryfikowane przez programy i fundusze pomocowe.

Następnie podejmowana jest ostateczna decyzja dotycząca zakresu współfinansowania projektu ze strony instytucji udzielających wsparcia finansowego.

W dalszej kolejności podpisywane są stosowne umowy oraz sporządzany jest końcowy montaż finansowy projektu.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wdrożenie

Jest to etap, który polega na uruchomieniu wszystkich procedur, w wyniku których projekt zostanie zakończony. Wyróżniamy tu, między innymi, następujące czynności:

- wyłonienie wykonawcy projektu
- nadzór nad wykonaniem
- oddanie obiektu do użytkowania.

W trakcie wdrażania projektu prowadzony jest ciągły jego monitoring, mający na celu zakończenie wszystkich działań zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem rzeczowo-finansowym.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Ocena

Porównujemy tutaj zgodność otrzymanych rezultatów z założeniami przyjętymi na etapie programowania i identyfikacji oraz osiągalność przewidywanych celów bezpośrednich i ogólnych projektu.

Etap ten bardzo często prowadzi także do identyfikacji nowych projektów

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Co to jest projekt?

Nie ma jednej definicji projektu:

„Sekwencja zadań podjętych z zamierzeniem osiągnięcia unikalnych celów w określonych ramach czasowych”

Przedsięwzięcie, które:

- służy realizacji określonego celu
- posiada skoordynowane i wzajemnie powiązane ze sobą działania
- jest ograniczone w czasie (ma określony początek i koniec),
- posiada określony budżet i zasoby
- ma wyjątkowy charakter

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

CEL powinien być:

Specific (konkretny)

Measurable (mierzalny)

Achievable/available (dostępny)

Realistic (realistyczny)

Timed (określony w czasie)

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

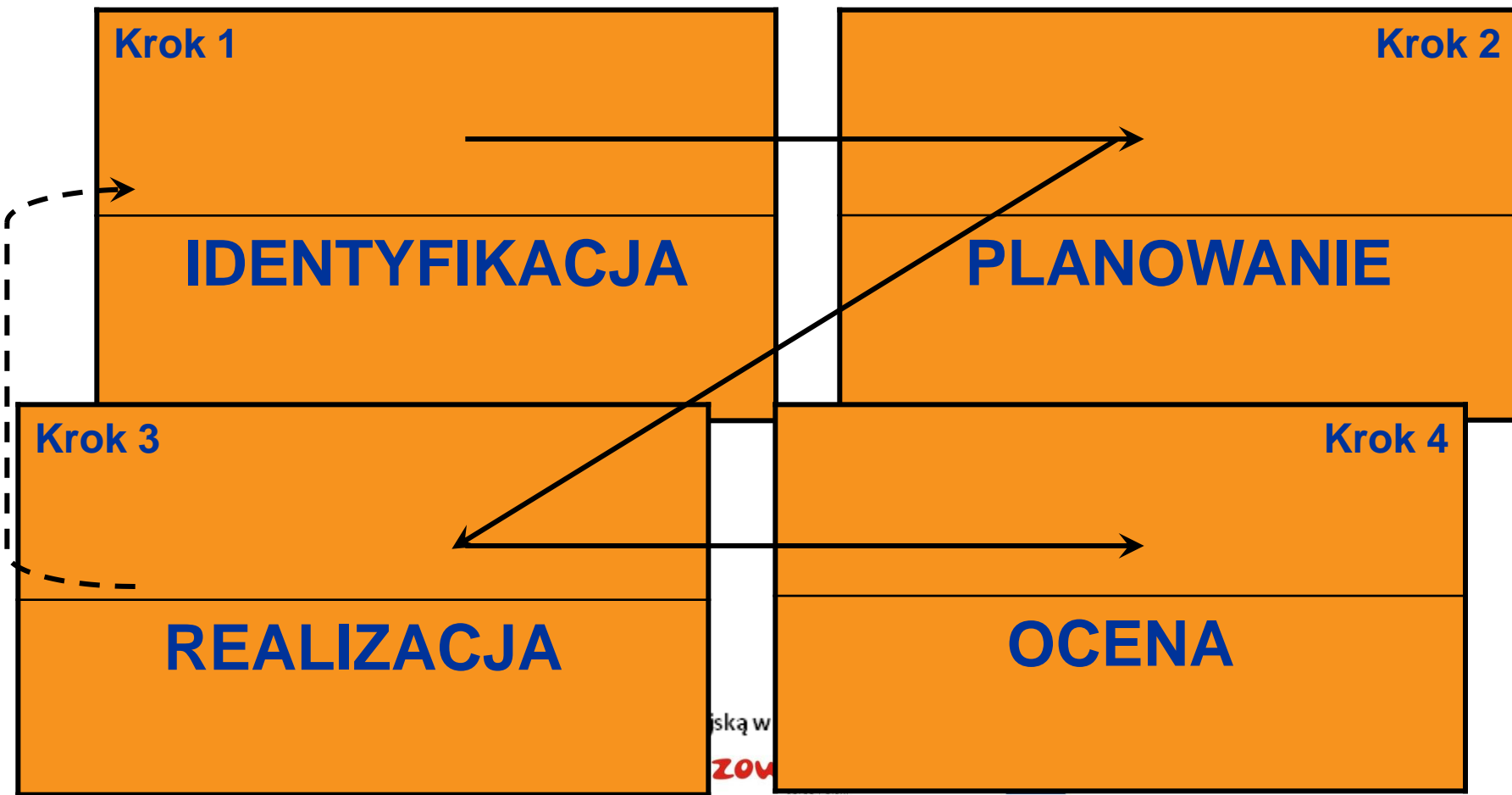
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

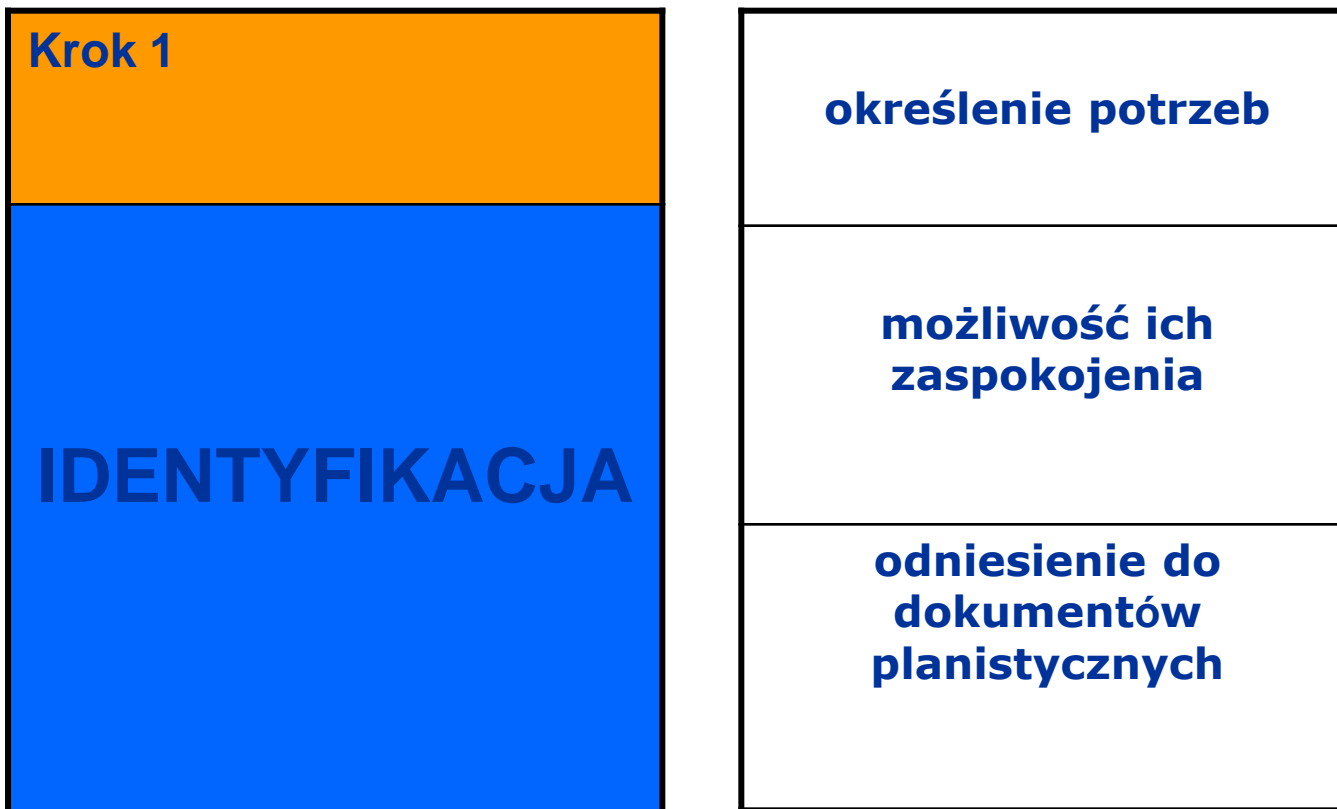
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Konstrukcja PROJEKTU

Konstrukcja PROJEKTU

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wynikiem tej fazy jest logiczna konstrukcja projektu

Konstrukcja PROJEKTU

...ejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Konstrukcja PROJEKTU

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Konstrukcja PROJEKTU

Krok 4

OCENA

**porównanie planowanych
efektów
z osiągniętymi**

**lista niezgodności – działania
korygujące**

„nowe życie” projektu

mach Europejskiego Funduszu Społecznego

 serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

STRUKTURA PROJEKTU

Analiza sytuacji wyjściowej

Problem

Cele

Rezultaty

Produkty

Działania/metody/personel

Harmonogram

Budżet

Monitoring projektu

Ewaluacja

Promocja

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Metoda matrycy logicznej (LogFrame)

Narzędzie zarządzania programami /projektami powstałe we wczesnych latach 70-tych na potrzeby US AID.

Obecnie jest standardem stosowanym w wielu programach UE w fazach:

- przygotowywania projektów,
- ich monitorowania i oceny.

Dotyczy to zwłaszcza programów pomocy zewnętrznej UE.

W funduszach strukturalnych znajdujemy też elementy tego podejścia.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Strategia projektodawcy

- 1) Projekty współfinansowane z funduszy strukturalnych muszą przyczyniać się do rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.
- 2) Myślimy potrzebami naszego regionu.
- 3) Projektujemy zgodnie z celami statutowymi naszej instytucji.
- 4) Poszukujemy innowacyjnych rozwiązań.
- 5) Nie możemy zakładać, że dzięki dotacji z funduszy strukturalnych zaspokoimy bieżące potrzeby naszej instytucji.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Metoda matrycy logicznej (LogFrame)

Jest to narzędzie służące:

- sformułowaniu konsekwentnego i realistycznego programu/projektu;
- jako pomoc w sprawnym zarządzaniu programem/projektem
- sformułowaniu punktów odniesienia do monitorowania i oceny osiągnięć/wyników programu/projektu;

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Metoda matrycy logicznej (LogFrame)

Etapy budowania matrycy:

1. Analiza interesariuszy (stakeholders)
2. Analiza problemów
3. Analiza celów
4. Analiza strategii

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Metoda matrycy logicznej (LogFrame)

Analiza Interesariuszy

Zastanówmy się jakie osoby (grupy) mogą być zainteresowane naszym projektem – na kogo nasz projekt ma wpływ i kto może mieć wpływ na projekt.

<p>Interesariusze</p>	<p>Charakterystyka interesariuszy z punktu widzenia elementów istotnych w projekcie</p> <ul style="list-style-type: none"> - społeczna, - ekonomiczna, - różnice płci, - struktura, - organizacja, - status, - zwyczaje. 	<p>Interesy i oczekiwania</p> <ul style="list-style-type: none"> - interesy, - cele, - oczekiwania, - charakter wpływu na projekt (pozytywny lub negatywny) 	<p>Silne i słabe Strony – dostępne zasoby i środki,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wiedza i doświadczenie, - potencjalny wkład do projektu. 	<p>Implikacje i wnioski dla projektu</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymagane działania, - strategia wobec interesariuszy
------------------------------	---	---	---	--

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Co to jest problem?
- Jak zidentyfikować problem, który chcemy rozwiązać?

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Burza mózgów

Warto:

- Pracować w małych, zamkniętych grupach (najlepiej 5-7 osób).
- Wybrać lidera, który będzie dbał o porządek i postępował zgodnie z zasadami.
- Stworzyć atmosferę bezpieczną, wspomagającą, zachęcającą i budującą (bez krytycyzmu, dyskusji lub oceny przed zakończeniem, drwin), rozluźniającą, żartobliwą, wyzwalającą entuzjazm.
- Wypisać wszystkie pomysły w miarę, jak się będą pojawiały tak, żeby każdy mógł je widzieć.
- Wymyślać tyle pomysłów, ile jest możliwe.
- Kontynuować także wtedy, gdy zaangażowanie opada, ale zakończyć przy pierwszych oznakach znużenia.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Jak utworzyć drzewo problemów? (1)

Reguła:

- 1. Problemy muszą być sformułowane jako negatywne sytuacje*
- 2. Problemy muszą być rzeczywiste a nie przyszłe czy wyimaginowane*
- 3. Pozycja problemu w hierarchii nie odnosi się do jego ważności*
- 4. Problem nie jest wynikiem braku rozwiązania ale istniejącą negatywną sytuacją*

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Jak utworzyć drzewo problemów? (2)

Krok 1: Identyfikacja głównych problemów charakteryzujących istniejącą sytuację (burza mózgów)

Krok 2: Wybór pojedynczego problemu startowego/głównego

Krok 3: Identyfikacja problemów związanych z problemem startowym

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Jak utworzyć drzewo problemów? (3)

Krok 4: Ustanowienie hierarchii przyczynowo skutkowej

- Problemy, które bezpośrednio powodują problem startowy umieszczone są na poniżej
- Problemy, które są bezpośrednimi efektami problemów startowych są umieszczone powyżej

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Jak utworzyć drzewo problemów? (4)

Krok 5: Postąpić analogicznie z wszystkimi innymi problemami

Krok 6: Połączyć problemy strzałkami ilustrującymi związki przyczynowo skutkowe;

Krok 7: Przejrzeć diagram i weryfikować jego poprawność i kompletność

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Opis problemu

Należy opisać problem, który projekt ma rozwiązać

- **Istota problemu**
- **Przyczyna**
- **Skutek**

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

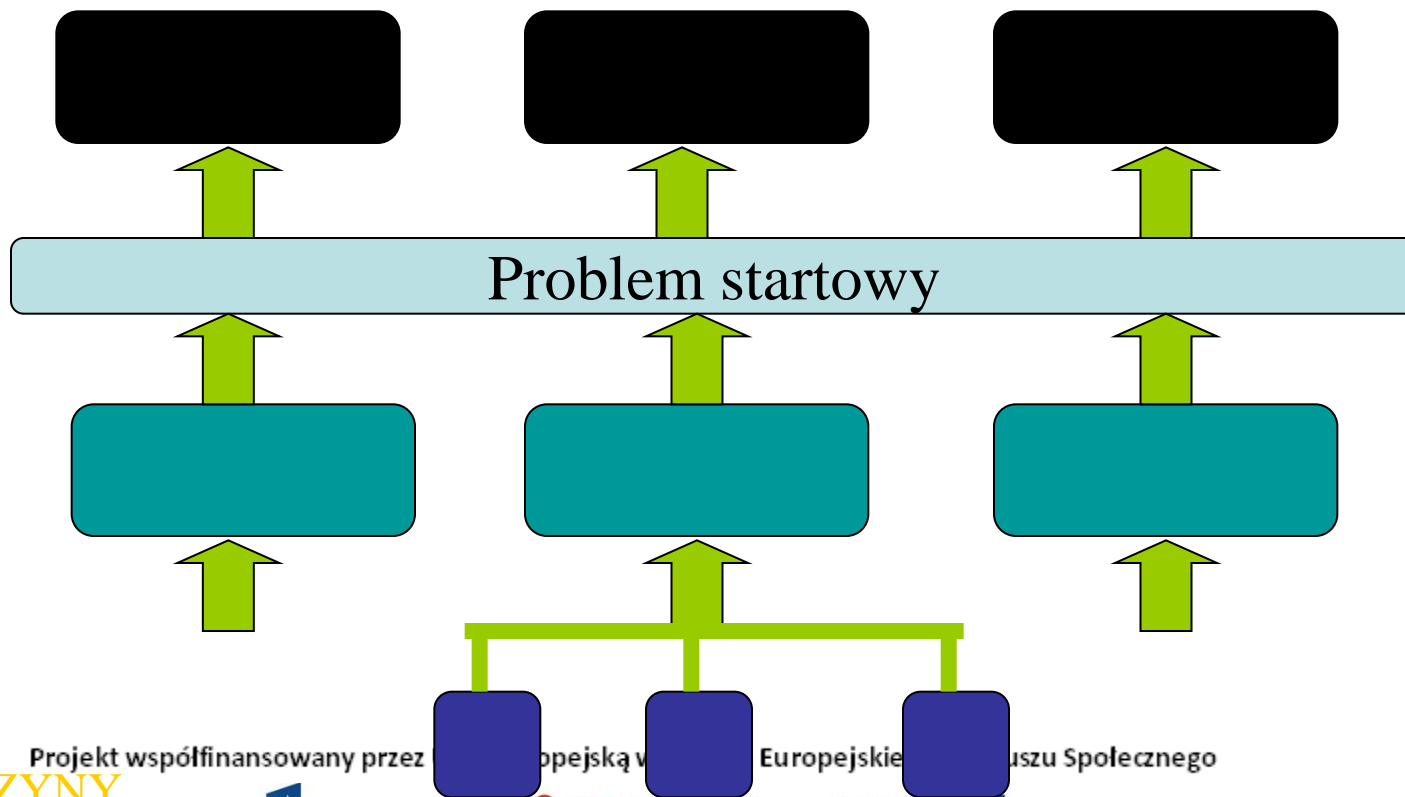
Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Drzewo problemów

SKUTKI

PRZYCZYNY

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Analiza celów (1)

Technika służąca:

- opisowi przyszłego stanu rzeczy, który zaistnieje po rozwiązaniu problemów
- identyfikacji potencjalnych rozwiązań
- przekształceniu aspektów negatywnych w pozytywne

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Analiza celów (2)

Krok 1: Przeformułuj wszystkie negatywne sytuacje w analizie problemów w sytuacje pozytywne, które są:

⇒pożądane

⇒osiągalne

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Analiza celów (3)

Krok 2: Zamień relacje przyczynowo-skutkowe w relacje środki-cele

Krok 3: Jeśli konieczne:

- przeformułuj stwierdzenia;
- dodaj nowe cele jeśli wydają się one właściwe i konieczne do osiągnięcia celu na wyższym poziomie;
- usuń cele, które nie są odpowiednie lub konieczne.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

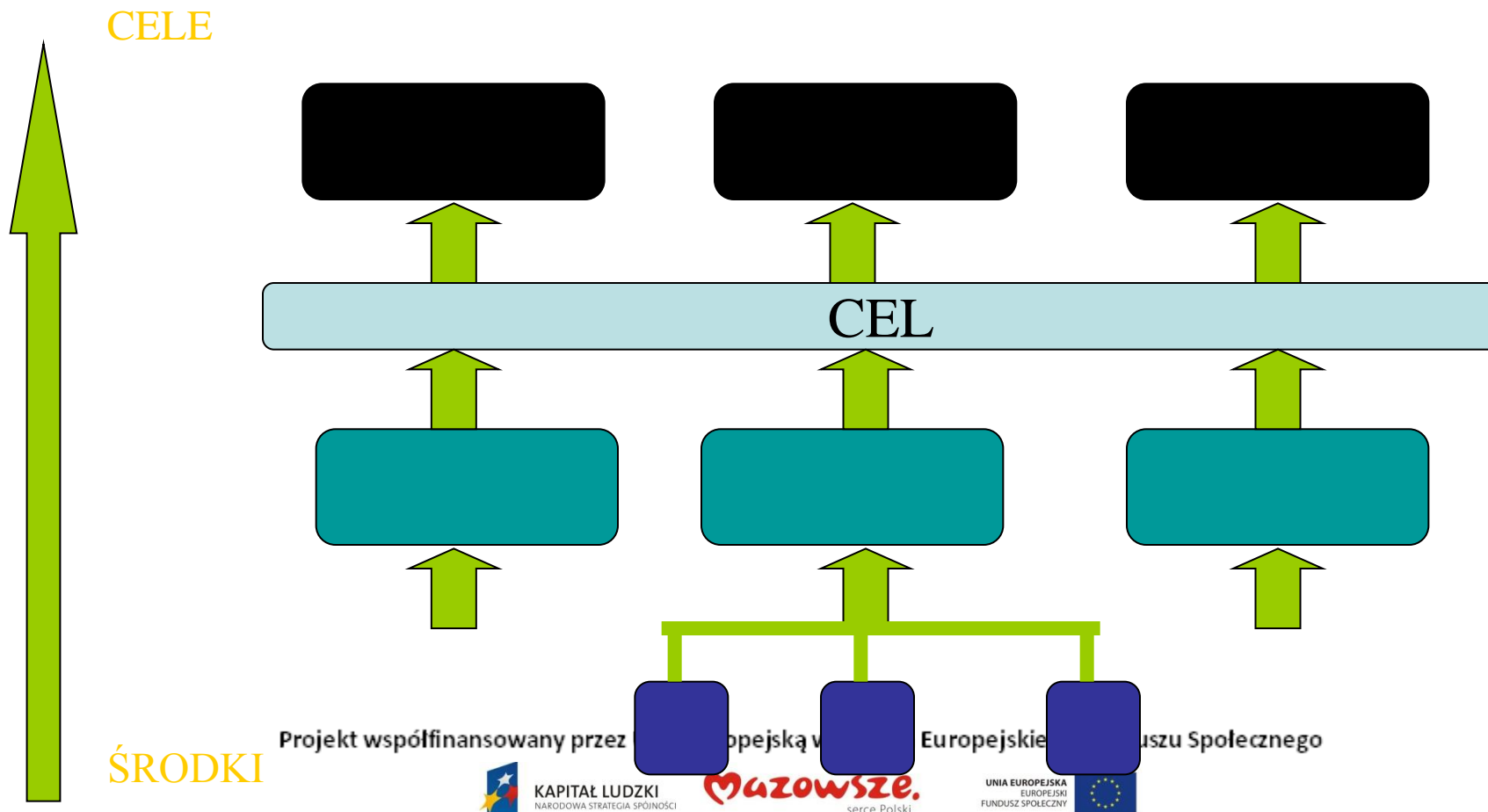
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

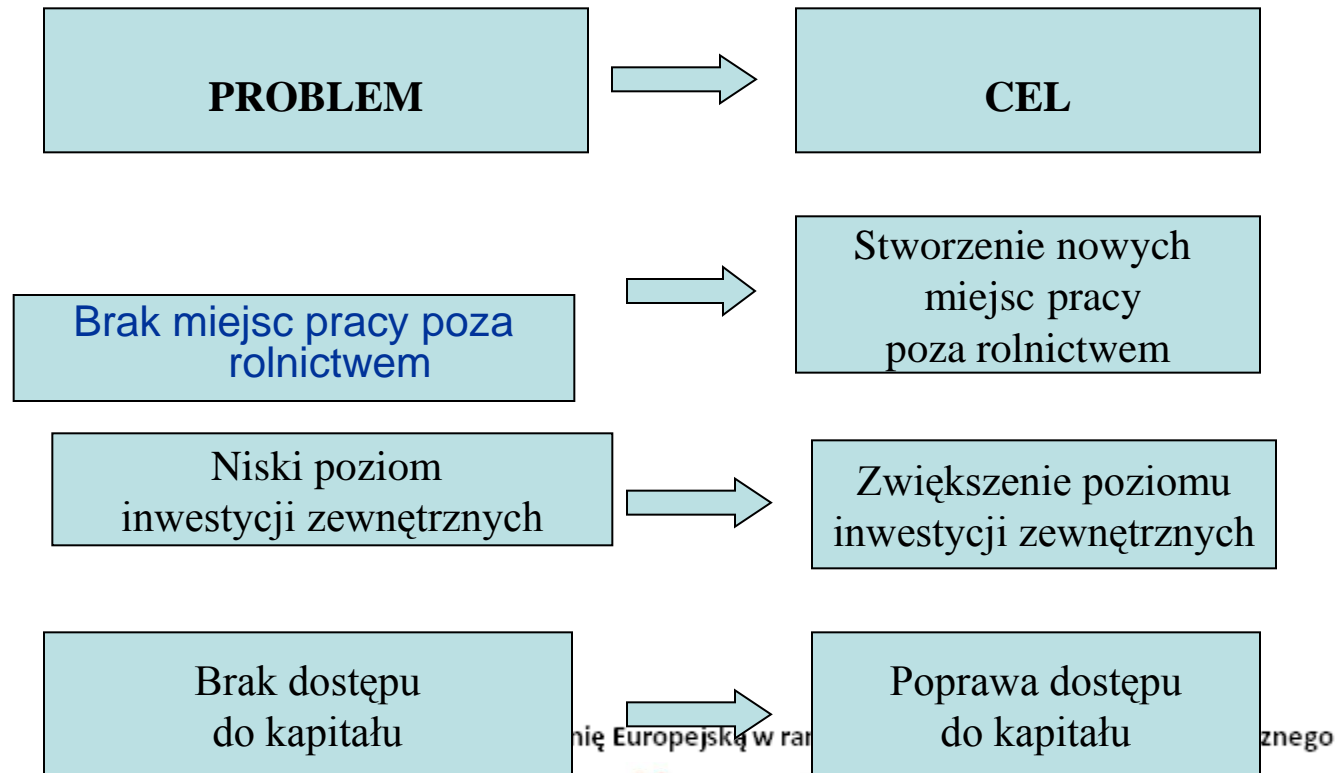
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Drzewo celów (3)

Przekształcenie problemów w cele

Analiza strategii

Celem analizy jest:

- **identyfikacja możliwych alternatywnych opcji lub sposobów przyczynienia się do celu szerszego**
- **osiągnięcie porozumienia co do priorytetowych strategii opartych na ocenie odpowiedniości (relevance), wykonalności (feasibility) i trwałości (sustainability) każdej z nich**
- **koncentracja środków na tym co ważne, efektywne i realizowalne**

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

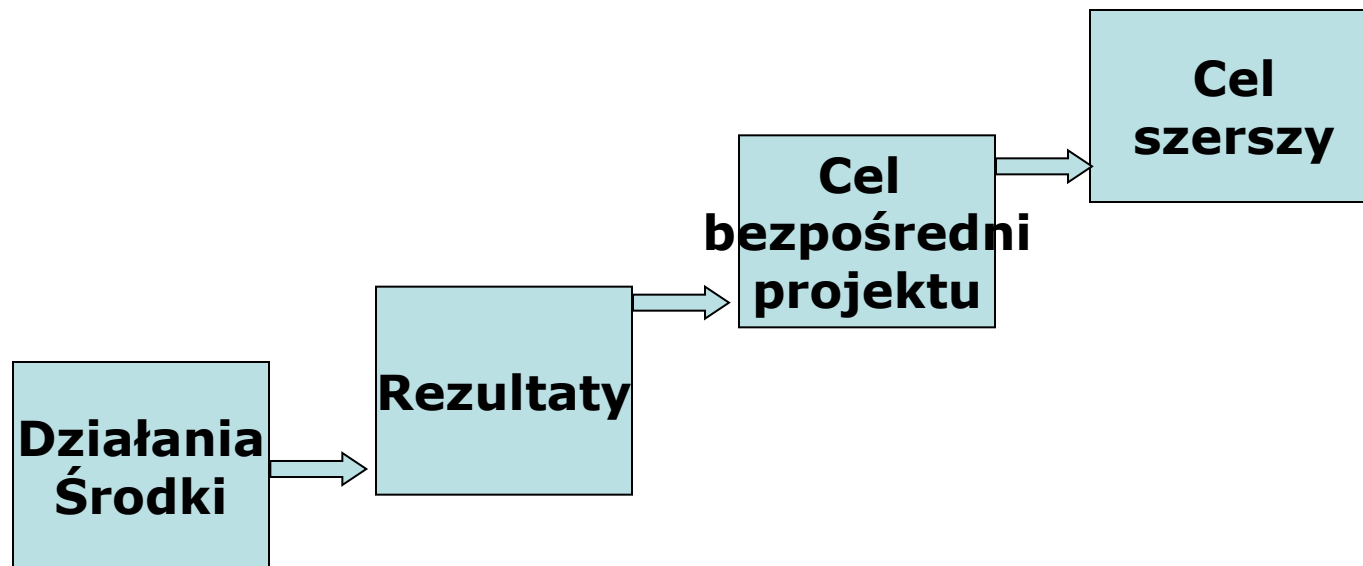
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Metoda matrycy logicznej (LogFrame)

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

MATRYCA LOGICZNA PROJEKTU

Warszawa

Nazwa programu i numer

Data zakończenia / Data kontraktowania

Data zakończenia wydatkowania

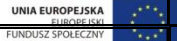

Budżet łączny

Budżet Phare

Cel szerszy	Obiektywnie weryfikowalne wskaźniki	Źródła weryfikacji	
Określić szerszy/strategiczny cel(e).	Jakie wskaźniki pokażą, że projekt przyczynił się do realizacji danego szerszego celu?	Skąd będzie pochodziła informacja dotycząca wskaźników?	
Cel projektu (Cele bezpośrednie)	Obiektywnie weryfikowalne wskaźniki	Źródła weryfikacji	Założenia
Zdefiniować <u>cel(e)</u> projektu. Cel projektu winien odnosić się do kluczowego problemu, który ma być rozwiązany za pomocą projektu. Należy unikać formułowania zbyt wielu celów.	Jakie wskaźniki pokażą, że <u>cel projektu</u> został osiągnięty?	Skąd będzie pochodziła informacja dotycząca wskaźników?	Jakie czynniki zewnętrzne muszą zajść w odniesieniu do <u>celu projektu</u> aby cel ten przyczynił się do realizacji <u>celu szerszego</u> ? Jakie czynniki zewnętrzne mogą to utrudnić?
Rezultaty	Obiektywnie weryfikowalne wskaźniki	Źródła weryfikacji	Założenia
Co zostanie osiągnięte poprzez realizację <u>działań</u> co sprawi, że osiągnięty zostanie założony <u>cel(e) projektu</u> ?	Jakie wskaźniki pokażą, że dany <u>rezultat</u> został uzyskany?	Skąd będzie pochodziła informacja dotycząca wskaźników?	Jakie czynniki zewnętrzne muszą zajść w odniesieniu do <u>rezultatów</u> aby doprowadziły one do realizacji założonego celu projektu? Jakie czynniki zewnętrzne mogą utrudnić osiągnięcie założonego celu projektu?
Działania	Środki/ zasoby		Założenia
Należy wyliczyć <u>działania</u> , które doprowadzą do założonych <u>rezultatów</u> przy założeniu, że do dyspozycji będą <u>środki (zasoby)</u> jak obok.	Należy wyliczyć <u>środki</u> (zasoby), które są niezbędne do przeprowadzenia <u>działań</u> jak obok.		Jakie czynniki zewnętrzne muszą zajść aby <u>działania</u> i <u>środki</u> doprowadziły do założonych <u>rezultatów</u> ? Jakie czynniki zewnętrzne mogą utrudnić uzyskanie założonych rezultatów?

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Warunki wstępne

Sformułować warunki jakie muszą być spełnione aby projekt mógł się rozpocząć.

Metoda matrycy logicznej (1)

Kolumna pierwsza (Intervention logic – logika przedsięwzięcia)

Opis podstawowych elementów projektu ilustrujący główne relacje
środek - cel pomiędzy nimi.

Każdy ze wskazanych poziomów winien logicznie wynikać z poziomu
hierarchicznie niższego.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Metoda matrycy logicznej (2)

Kolumna druga (Objectively verifiable indicators

– obiektywnie weryfikowalne wskaźniki osiągnięć)

operacyjne definicje wskaźników, które posłużą do oceny powodzenia realizacji projektu.

Wskaźniki te winny być weryfikowalne

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Metoda matrycy logicznej (3)

Kolumna trzecia (Sources of verification/information Źródła weryfikacji/informacji) –

Dane o źródłach informacji, które pozwolą na pomiar/ocenę wskaźników osiągnięć projektu i co za tym idzie weryfikację czy założone wartości/charakterystyki tych wskaźników zostały osiągnięte. Mogą to być wewnętrzne dokumenty projektu, dane zewnętrzne np. oficjalne statystyki bądź wyniki specjalnych badań.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Metoda matrycy logicznej (4)

Kolumna czwarta (Assumptions and Risks – założenia i czynniki ryzyka)

Definicje ograniczeń/uwarunkowań projektu w odniesieniu do istotnych czynników, które są poza kontrolą zarządzających projektem a które są istotne dla pomyślnej jego realizacji i uzyskania założonych rezultatów oraz osiągnięcia założonych celów oraz dla trwałości jego wyników. Chodzi o czynniki, których zaistnienie jest prawdopodobne ale nie całkiem pewne.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

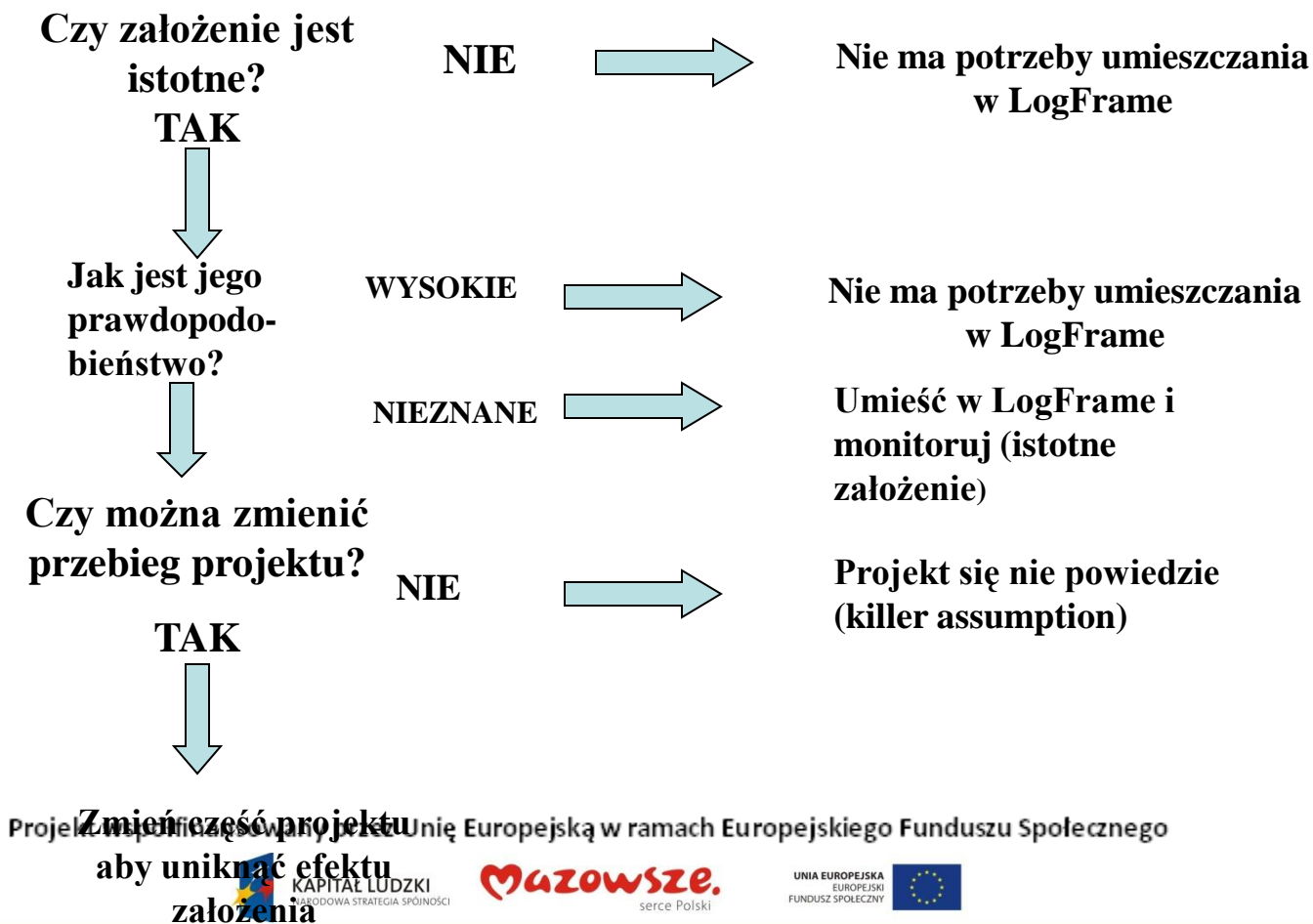
Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Metoda matrycy logicznej

założenia

Przygotowanie planu projektu

- **Działania/metody/zespół**
- **Harmonogram**
- **Budżet**

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

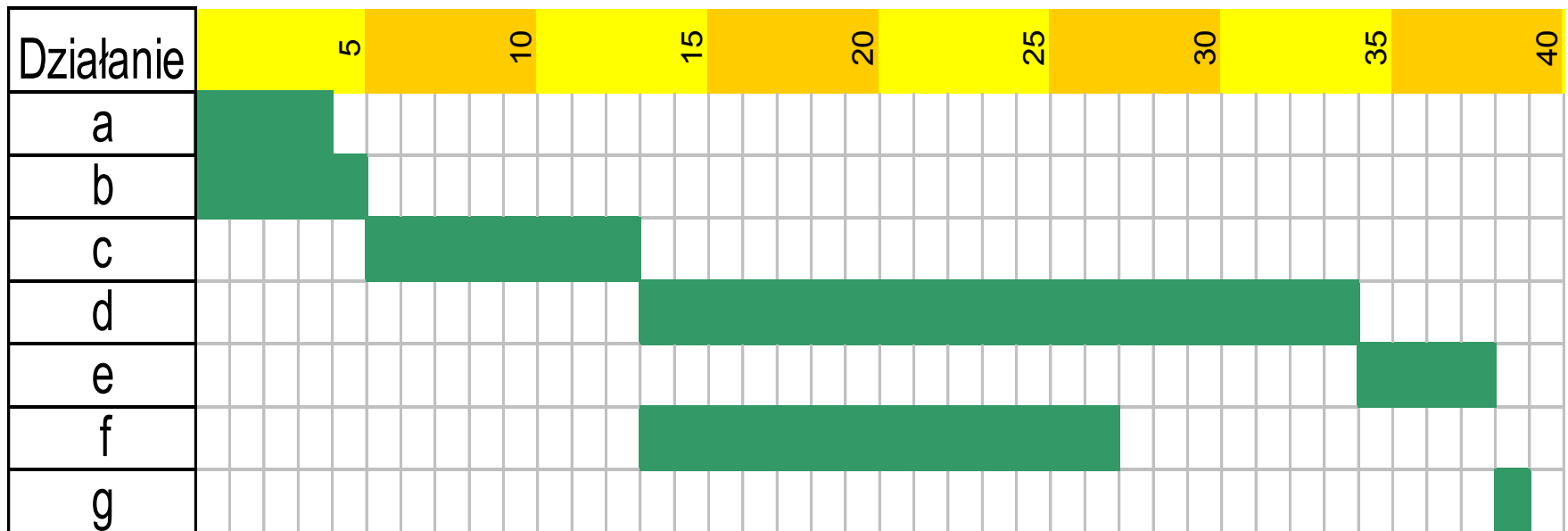

Przygotowanie planu projektu

działanie	harmonogram												Koszty					
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Koszt y osob owe	Koszt y mater iałów	Koszt y doku ment acji	...	Kosz ty ogóte m	
Działanie 1																		PLN
Poddziałanie 1.1																		
Poddziałanie 1.2																		
Poddziałanie 1.3																		
Działanie 2																		PLN
Poddziałanie 2.1																		
Poddziałanie 2.2	Projekt współfinansowany przez Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego																	

Wykres Gantta

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

IV Grupy docelowe projektu i sposoby ich rekrutacji

- Opisać grupy docelowe projektu oraz uzasadnić ich wybór jako osób objętych wsparciem
- Przedstawić metody rekrutacji uczestników, uwzględniające specyfikę danej grupy oraz wskazać, iż proces rekrutacji uwzględnia zasadę równego traktowania, w tym kobiet i mężczyzn

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

VII Zakładane rezultaty projektu

Rezultaty – efekty podejmowanych działań

- Należy opisać zakładane rezultaty projektu
- Rezultaty należy podać w ujęciu twardym i miękkim
- Opisać trwałość rezultatów projektu, w szczególności w odniesieniu do pośrednich celów projektu, w tym wpływ projektu na sytuację regionie

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

V Opis działań projektu oraz podział na etapy ich realizacji

Działania – czynności (środki) podejmowane w celu osiągnięcia rezultatów

- Opisać realizowane działania w ramach projektu oraz przedstawić i uzasadnić podział działań na poszczególne etapy
- Podjęte działania muszą być adekwatne do przyjętego celu i mieć uzasadnienie w analizie potrzeb
- Podejmowane działania w projekcie należy opisać zgodnie z chronologią zadań wskazaną w budżecie i harmonogramie

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

VI Harmonogram projektu

Należy każde z działań zdefiniowanych uprzednio rozpisać na poszczególne składowe oraz określić okres ich realizacji na poszczególne miesiące

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

VIII Potencjał ludzki i techniczny oraz doświadczenie Projektodawcy w realizacji podobnych przedsięwzięć

- Opisać zasoby ludzkie przeznaczone na realizację projektu. CV osób merytorycznie i administracyjnie (kierownik projektu) zaangażowanych w projekt muszą posiadać kwalifikacje i doświadczenie gwarantujące prawidłową realizację projektu.
- W przypadku nie wyznaczenia osobowego personelu kluczowego zaangażowanego w projekt, należy szczegółowo opisać wymagania wobec przyszłego kandydata.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

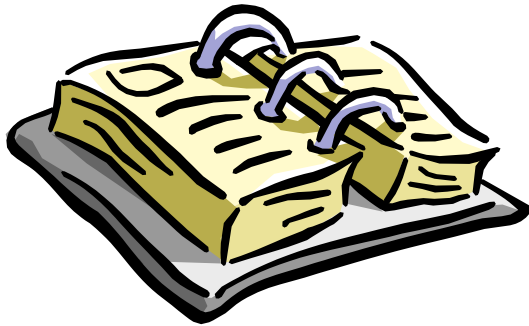

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- Szczegółowo opisać potencjał techniczny potrzebny do realizacji projektu, taki jak np. dostępność sal, sprzętu itp.
- Opisać, jakie jest doświadczenie Projektodawcy (partnerów, jeśli występują) przy realizacji projektów o podobnej tematyce – należy opisać projekty realizowane w okresie ostatnich lat, których tematyka nawiązuje do rodzaju wsparcia oferowanego w ramach niniejszego projektu, w tym cele projektu i wielkość grupy docelowej, wartość projektu, okres realizacji oraz wskazać, czy zostały osiągnięte zakładane rezultaty.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

IX Partnerzy

- Scharakteryzować partnera w projekcie (jeśli występuje): jego potencjał do realizacji projektu, doświadczenie w realizacji podobnych przedsięwzięć i zaangażowanie w projekt
- Szczegółowo opisać podział zadań między partnerami w projekcie

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

X Zarządzanie projektem

- Opisać sposób zarządzania projektem, w szczególności zadania poszczególnych osób odpowiedzialnych za zarządzanie projektem
- Opisać sposoby komunikacji między personelem zaangażowanym w projekt
- Opisać strukturę zarządzania projektem ze szczególnym uwzględnieniem roli partnerów i podwykonawców (jeżeli występują)

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

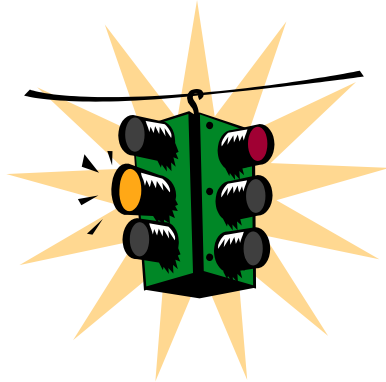

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

XI Potencjalne ryzyka w realizacji projektu

Zidentyfikować potencjalne ryzyka w realizacji projektu oraz podać sposoby ich zmniejszenia oraz sposoby reakcji na ich ewentualne wystąpienie

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wskaźniki

- **Trafne** dostosowane do charakteru projektu oraz oczekiwanych efektów
- **Mierzalne** wyrażone w wartościach liczbowych, procentowych
- **Wiarygodne** niezależne, reprezentatywne i możliwe do łatwej weryfikacji
- **Dostępne** łatwe do uzyskania

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- **Zawsze istnieją różnice między planem a przebiegiem realizacji**
- **Nie chodzi o to, aby ich uniknąć, ale aby pozostawały pod stałą kontrolą**

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

XII Kosztorys przedsięwzięcia (budżet projektu)

Budżet projektu składa się z dwóch elementów – budżetu zadaniowego będącego podstawą rozliczenia wydatków oraz budżetu jednostkowego będącego podstawą do oceny kwalifikowalności i racjonalności wydatków.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- W budżecie ujmowane są tylko wydatki kwalifikowalne.
- Budżet ma charakter zadaniowy i powinien odzwierciedlać działania zaplanowane w ramach projektu.
- W koszty bezpośrednie należy wpisać koszty realizacji poszczególnych działań.
- Koszty pośrednie stanowią część kosztów wnioskodawcy, które nie mogą zostać bezpośrednio przyporządkowane do konkretnego zadania realizowanego w ramach projektu.

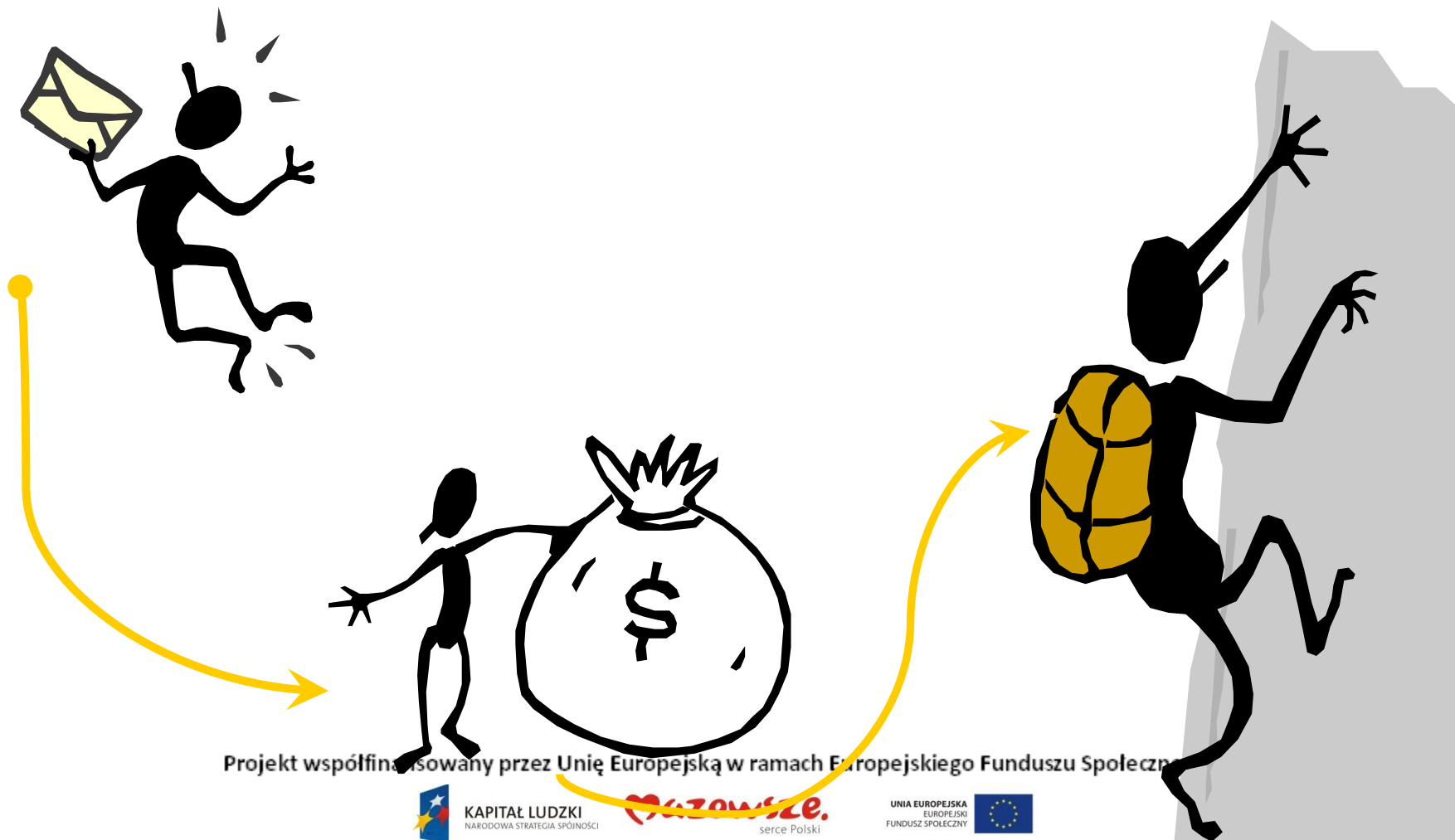
Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Regionalny
Ośrodek EFS

Warszawa

TOWARZYSTWO
AMICUS

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

wszystko.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

www.warszawa.roEFS.pl

Podstawowe błędy w przygotowaniu projektu

1. Brak związku projektu z celami programu
2. Założenie, że organizacja i jej cele są znane
3. Ogólnikowy styl prezentacji, brak konkretów
4. Niepełne przedstawienie projektu

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

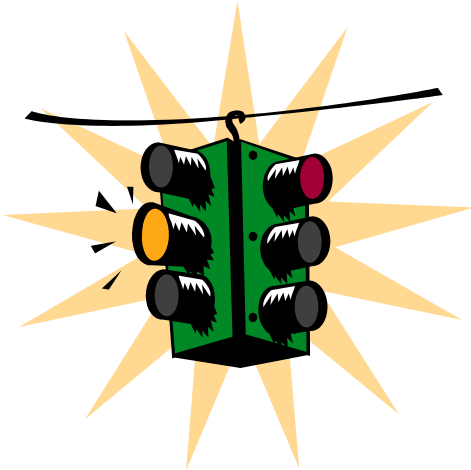

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

5. Zbyt szerokie lub zbyt wąskie zrozumienie projektu

6. Niedomówienia

7. Zbyt specjalistyczne przedstawienie problemu

8. Braki formalne

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Dziękuję za uwagę

Artur Wywigacz
RO EFS w Warszawie

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

